

Rosa Solbes, periodista i, sobretot, dona

“Reclamem l'oportunitat d'equivocar-nos”

Rosa Solbes (Alacant, 1950) s'ha caracteritzat sempre per ésser una periodista preocupada pels temes de la dona. Dins aquesta línia ha publicat el llibre *Dones valencianes entre el voler i el poder*.

La primera directora de Canal Nou Ràdio acaba de traure al mercat *Dones valencianes, entre el voler i el poder*, un llibre en què analitza la situació de la dona en general i en particular les actuacions d'aquelles que s'han dedicat en cos i ànima a la política. En aquest sentit, dóna un tractament especial a les dones que més poder tenen al País Valencià: Carmen Alborch, María Antonia Armengol, Pepa Frau, Clementina Ródenas i Rita Barberà.

—Segons que es desprèn de la lectura del seu llibre, les dones manen bastant.

—T'he de dir una cosa. Si haguera començat a parlar de les dones i el poder, per les dones que estan en el poder, sobretot en l'àmbit valencià, el resultat seria fals, un espill deformat de la realitat. Les excepcions no signifiquen en aquest cas més que una casualitat, una conjunció d'astres que ha fet que hi haja unes quantes dones destacades. Però això no significa en absolut que les dones tinguen més protagonisme. Elles mateixes són conscients que els seus casos són excepcionals i que no hi ha una igualtat d'oportunitats a l'hora d'accedir al poder.

—¿És que el feminisme és renyit amb el poder?

—Ha estat renyit amb el poder durant la fase d'efervescència feminista més notable. El feminisme de la dècada dels setanta, fins al 1982 en què comença una decadència clara, era un feminisme antipoder. Les dones que el protagonitzaven no estaven en absolut interessades en un accés al poder directe. Precisament foren les dones no anomenades feministes, aquelles que treballaven dins els aparells dels partits o dels sindicats, les que millor col·locades quedaren durant la transició i la posttransició. De tota manera moltes es van quedar pel camí.

—Ha dit que el 1982 marca l'inici de la decadència del femisme. És l'any en què el

PSOE assoleix el poder de l'estat.

—Possiblement aquest fet té influència. Amb l'arribada de la presumpta esquerra al poder s'obriren moltes expectatives i les dones abaixaren la guàrdia. Pensàrem que podríem aconseguir moltíssimes coses sense la necessitat d'estar en una dinàmica de mobilització perpètua que fatiga molt el conjunt i la persona. La tensió era apassionant, però ni era natural ni es podia suportar. D'altra banda, la desmobilització va ser general. A més, les dones que es van incorporar a la disciplina d'alguns partits, sobretot de l'esquerra, van haver d'anar abandonant el perfil feminista perquè, generalment, aquest perfil no és benvingut en cap organització, ni política, ni sindical, ni cultural, ni professional. El perfil feminista perjudica les dones.

—El títol del llibre *duu dos verbs, voler i poder. Aquest voler, el podem interpretar com a 'estimar' o com a 'intentar' ¿Quina interpretació és la correcta?*

—La idea original era aquella de «¿volen i no poden o és que realment passen»? Però, sobretot després de parlar amb les dones, crec que sí que podem donar les dues interpretacions. En un principi les estimacions personals, no les havia considerades importants. Després resulta que sí que ho són, i molt. Hi ha una càrrega d'història personal i de renúncies que es planteja qualsevol dona que estiga en un àmbit que no siga l'estrictament domèstic.

—De les cinc dones que vostè retrata, tres no tenen fills. ¿És el preu que han de pagar per estar en política?

—Per estar en política o en qualsevol altre àmbit públic. I elles mateixes ho reconeixen.

—Des d'Amparo Cabanes en el Consell pre-autonòmic, al País Valencià no hi ha hagut cap consellera. ¿Quan hi arribarà? O millor, ¿quan us deixaran arribar-hi?

—El fet que hi haja una consellera o no és més significatiu que important. El president podria nomenar una dona que no

fera una política favorable a les dones, amb la qual cosa ens hauríem quedat igual. El que em sembla alarmant és que un president, a l'hora de formar un gabinet, pugui dir que no troba una dona adequada.

—D'altra banda també és significatiu el cas de Rita Barberà que es presenta a l'Ajuntament de València justament quan ha de lluitar contra una altra dona i deixa la pugna per la presidència de la Generalitat valenciana en mans d'un home.

—És possible que un dels factors que animaren el PP a presentar Rita fóra aquest. Però, a més, em consta que l'aparell del partit no volia i que si Agramunt va consentir que Rita entrara, era perquè no pensava ningú, ni ella mateixa, que el PP guanyaria l'Ajuntament de València. El fet que Rita no renunciara a l'escó ratifica aquesta tesi.

—Em sembla que és obligat parlar del 25%.

—Mira, el 25% és una de les mesures possibles de discriminació positiva. I jo n'estic absolutament a favor. Estic a favor d'establir una quota en què realment les dones tinguen l'oportunitat d'equivocar-se, de demostrar que poden fer-ho tan bé o tan malament com els homes. És el dret al mal. No hauria de ser normal que una empresària que envia a l'atur uns treballadors siga considerada una mala bèstia quan un home n'hauria d'acomiarar el doble o el triple. Si ho fa l'home, és agressiu; si ho fa la dona, és una mala bèstia.

—¿Aquesta decisió del PSOE ha arrossegat altres partits?

—Sens dubte. Sobretot per part de l'esquerra del PSOE, que, encara que formalment no s'havia plantejat el sistema de quotes, sempre ha tingut més dones en llocs relativament destacats. Aquests partits s'han marcat un sistema de quotes superior: cal tenir més dones que el PSOE.

—Les dones del llibre, hi ha moments

"El gran problema de Rita Barberá és estar casada morganàticament amb González Lizondo." RAFA GIL

que les he vistes un pèl divinitzades.

—No és la meua intenció en absolut. Al contrari, m'interessava la cara humana. Com s'ho fan des del punt de vista polític i humà. Sense entrar en el xafardeig, evidentment. No volia atacar-les, però tampoc tirar-los floretes. Parlar de persones és molt delicat. I és el que jo he intentat, parlar d'elles, no de la seua actuació política. Amb converses d'un parell d'hores amb cada una d'elles i de moltes hores més amb altres persones parlant-me d'elles es pot arribar a un perfil periodístic bastant aproximat. Però, és clar, no aspire a la bio-

grafia perquè aquestes dones mereixeran una biografia com cal.

—Parlava ara mateix d'unes entrevistes. Supose que ha intentat ser equitativa però he notat un tractament diferent de Rita Barberá. Hi ha contribuït el fet que no li haja concedit cap entrevista.

—No puc negar que el perfil que fas d'una persona no és el mateix si parles amb ella que si no hi parles. Si no m'ha rebut, deu ser perquè té molta feina. Em sembla un error per part d'ella, però això no em provoca una mala llet especial a l'hora d'escriure. La part més humana es perd.

Ho sent moltíssim però després d'una dotzena de gestions al llarg de dos mesos i mig no vaig aconseguir que em rebera. Per tot això, el perfil de Rita, no el vaig fer a gust. El problema de Rita és ser alcaldessa en les circumstàncies que ho és. Si li haguera fet el perfil fa any i mig, probablement seria molt més positiu. Però jo no tinc la culpa de que siga alcaldessa i que estiga casada morganàticament amb González Lizondo. El que està passant a l'Ajuntament de València i a aquesta ciutat és el seu gran problema.

—Parlant de dones que manen, vostè n'és un bon exemple. Va ser la primera directora de Canal Nou Ràdio.

—Jo no he manat gens en la vida.

—Ser directora és manar, ¿no?

—Diguem-ne que vaig inventar Canal Nou Ràdio, el vaig posar en funcionament i que tenia la responsabilitat d'organitzar-lo. D'acord. Alguna coseta manava, de tant en tant. Però el sexe en aquest cas no té massa importància. Només, potser, per una raó: la majoria de les dones tenim tan poca afició a la poltrona que no estem disposades a transigir per determinades coses. Valorem molt la tranquil·litat personal i professional. Si dormia quatre hores, volia dormir-les a gust. No he buscat mai el manteniment del poder a canvi d'una política de "sí, senyor" que m'obligara a renunciar a coses que jo estava convençuda que havia de fer. El que és clar, a més a més, és que els directors generals, a la RTVV, i a tot arreu, són homes.

—Finalment, les noves generacions, ¿actuen d'una manera diferent?

—La meua generació feia les coses per militància. Era una teoria que la pràctica havia d'assumir. Actuàvem al contrari del que és l'experiència vital. Tu tenies uns plantejaments ideològics que intentaves aplicar en les relacions humanes en general. Ara no es plantegen qüestions ideològiques. Hi ha una dinàmica de modificació gradual i lenta d'usos socials. Les joves d'ara, malgrat no ser militants feministes, tenen clar que no volen ser esclaves. Estan vitalment educades d'una altra manera. No se'ls ha dit que la seua missió és la casa i els fills. Tanmateix, els xics, continuem educant-los de la mateixa punyetera manera: com a amos de la creació en atur —és molt contradictori i cruel alhora— i també molt invàlids en els assumptes quotidians. Les mateixes mares eduquen des de punts de vista diferents els fills i les filles. Les mares, les dones en general, hauran de començar a posar els ovaris damunt la taula.

Daniel P. Grau